

som lægges i Administrationens Haand, vil gøre hele Paabudet praktisk illusorisk. Jeg nævner i Forbindelse dermed den Kendsgerning, som foreligger i Østrig og den Erfaring, man har gjort der, hvor man ikke havde villet overføre Reglerne om en Slags Mesterprøve for Haandværkerne paa Fabrikdriften, saa at man har givet Administrationen en meget udstrakt Myndighed til at fritage for og lempe disse Prøver. Intet af, hvad der er sket i Østrig, siden den Lov kom, har nemlig i den Grad vakt Haandværkets Misnøje, som den udstrakte Brug, det har været nødvendigt at gøre af denne Dispensationsret.

Saa anfører Flertallet i Næringslovkommissionen og ogsaa, antager jeg, det ærede Mindretal her i Salen, at Indførelsen af denne Duelighedsprøve ogsaa vil støtte det mindre Haandværk i Konkurrencen navnlig lige over for Fabrikdriften, Storindustrien. Naar man imidlertid, som jeg antager ogsaa fra anden Side vil blive erkendt, erkender, at Dygtigheden i Haandværket i det hele taget ikke er gaaet tilbage siden 1857, at der for Tiden endog saa præsteres endog et maaske mere udmærket Arbejde, end man gjorde tidligere, maa man samtidig erindre, at hele Forbruget af Industriens Frembringelser i Aarenes Løb i væsentlig Grad har forandret Karakter. Der er opstaaet en hel Klasse af Forbrugere, som ville have billigt Arbejde, meget billigt Arbejde, som ikke ville undvære disse Ting, men ville have dem billigt, og det kan ikke være andet, end at, naar det skal være billigt, saa bliver det ogsaa Arbejde, som man fra et strengt haandværksmæssigt Standpunkt maaske kunde kalde Fuskeri. Den Slags Arbejde kan ikke undværes; Begæret derom er saa stærkt, at der maa være Folk i vort Land, der præstere den Slags Arbejde, og kunne de Folk, som i Henhold til Lovforslagets § 3 med egne Hænder og ved Hjælp af deres Hustruer og Børn forarbejde den Slags Ting, ikke fyldestgøre de Krav, som Publikum stiller til den Art af Arbejde, er det ikke uhensigtsmæssigt, at man har andre, som kunne gøre det, selv om de ikke have aflagt nogen Prøve. Naar man derfor ikke aabner Mulighed for, at den Slags Arbejde kan blive gjort her i Landet, kan man være aldeles sikker paa, at det vil blive indført fra Udlandet, hvis man da ikke ved aldeles urimelige Toldsatser vil forhindre Indførelsen af den Slags Varer, hvad jeg antager, at man ikke vil gøre. Dette forekommer mig fra vort Standpunkt tilstrækkeligt til at godtgøre, at der ikke

er Trang til at paalægge nogen Tvang i hele dette Forhold, en Indskrænkning i den hidtil gældende fri Adgang til Erhverv, som vi have efter Loven af 1857, og jeg finder, at der er saa meget mindre Anledning til at gøre dette, som de senest modtagne Oplysninger, der findes i Tidsskrift for Industri og Haandværk, forekomme mig at give de stærkeste Argumenter for, at denne Sag gaar sin ønskelige Gang gennem vort Samfund uden nogen som helst Tvang. Jeg skal henlede det høje Tings Opmærksomhed paa, at i 1885 blev der for de officielle Kommissioner her i Landet aflagt 763 Prøver i forskellige Haandværksfag, disse vare i 1898 stegne til 1,750, altsaa med 1000 i de 13 Aar, og disse Prøver blev aflagte i ikke mindre end 50 forskellige Fag. Og at der i stort Omfang har været Ønsker fremme om at komme til at aflægge disse Prøver, fremgaar ogsaa efter de Oplysninger, som indeholdes i dette Tidsskrift, deraf, at ikke blot 1,750, som bestode Prøven, havde indstillet sig, men yderligere 124, som ikke kunde bestaa Prøven. Overhovedet er der i Tidrummet fra 1885—98 alene i de 7 Bygningsfag aflagt 15,823 Fagprøver; det er altsaa Tømrere, Murere o. s. v., de 7 egentlige Bygningshaandværk, som ere de Fag, hvori der hyppigst aflægges Prøver. Og af disse 15,823 fik omtrent 15 pCt. udmærket Anerkendelse for det præsterede Arbejde. Dette viser, forekommer det mig, paa utvivlsom Maade, at der i selve Haandværksstanden er den rette Aand fremme, og at man altsaa ikke behøver nogen Tvang for at forøge Prøvernes Antal. Men lad mig endnu føje til, at det var de officielle Kommissioner, de af Staten anordnede Kommissioner, som altsaa i 1898 havde modtaget 1750 Svendprøver; men ved Siden deraf er det i de senere Aar ogsaa blevet almindeligt, at disse Prøver aflægges for Lavene eller de forskellige Mesterforeninger, som danne sig rundt omkring i Landet, og i 1898 er der for disse Lav- og Mesterforeninger i 27 Fag aflagt 629 Prøver. Det viser altsaa, at i 1898 er der i alt paa den ene eller anden Maade aflagt Svendprøve af omtrent 2,400 unge Mænd.

Rettelse:

Sp. 892, 1ste Stykke, 3dje Linie, f. n.: „uden Navns Nævnelese“, læs: „med eller uden Navns Nævnelese.“